

domsskylden end den, de nu have gennem Hartkornsskatten. Der er saa mange, der bestræbe sig for at fremstille Sagen paa den Maade, men desuagtet mener jeg, at det er rigtigt at modsige det ærede Medlem, naar han gav en saadan Fremstilling som den, han her fremkom med.

I det hele taget skal jeg tillade mig over for dem, der anklage os her paa Rigsdagen, fordi vi nu ville gennemføre disse Skattelove, navnlig over for dem, der stille sig som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 6te Valgkreds og dem, der i det hele taget i politisk Henseende dele Anskuelse med ham, at bemærke, at de have kun sig selv at anklage for, at Skattereformen ikke er kommen til Afgørelse og Løsning her i Landet for længe siden. Enhver kunde sige sig selv for en 10—11 Aar siden, da vore Nabolande mod Syd og Øst, saaledes som det i Gaar blev udviklet af det ærede Medlem for Æbeltoft (Neergaard), gennemførte Skattereformer, hvorved de ogsaa i flere Henseender gik ikke saa lidt videre, snart i Retning af Overførelse til Kommunerne som i Tyskland og snart i Retning af ligefrem Afskrivning af ældre Skatter som i Sverige, end vi ere gaaet her, at naar noget saadant skete i vore Nabolande, saa ere vi her i Landet vidende om, hvad der sker i andre Lande, idet vi have fulgt med og kende det, der er sket, og Bestræbelserne for at komme til en lignende Ændring i Skatteordningen hos os maatte vokse mere og mere. Og den Bevægelse, som første Gang særlig gav sig Udtryk ved det store Møde i Fruens Bøge i Odense i Slutningen af Maj Maaned 1893, og som senere fik Navn af Agrarbevægelsen, var netop en Bevægelse ud fra det, der var sket i vore Nabolande, en Bevægelse, som rejste Krav om at komme til en anden Skatteordning her i Landet end den, vi hidtil have levet under. Og her havde nu det ærede Medlem for Thisted Amts 3die Valgkreds saa fuldkomment Ret, naar han i Gaar skildrede, hvad det var for maadeholdne Krav, der den Gang rejstes med Hensyn til en anden Skatteordning i Forhold til det, der foreligger her i dette Øjeblik. Disse Krav vare virkelig maadeholdne, men man vilde fra den daværende Ledelses Side ikke forstaa dette Maadehold, man vilde ikke forstaa, at der var noget berettiget i de Krav, som rejstes. Man benyttede den Magt, man sad inde med, til at gøre, hvad man kunde, for at gøre Modstand derimod, saaledes som det skete i Aarene 1892, 93 og 94, i Stedet for at

gribe til i Tide, og det er jo altid den, der griber i rette Øjeblik og griber rigtigt, der i en ganske anden Grad naar en tilfredsstillende Løsning end den, der forsømmer at gribe til i det rette Øjeblik. Skylden ligger alene hos dem, der have forsømt det rette Øjeblik, hvis der i den Skatteordning, som vi nu staa i Begreb med at vedtage, er noget uheldigt. Fejlen ligger hos dem og hos dem alene. Jeg var den Gang tilstrækkelig med i, hvad der da foregik, jeg øvede en personlig Virksomhed til mange Sider for at gøre opmærksom paa, hvilke Mangler der da vare til Stede, og at man maatte gribe til for at søge Manglerne hævede. Men hos de mægtigste var man døv for den Slags Ting, man lukkede Øjnene og Ørene. Her ligger Fejlen, hvis der skal rettes Anklage mod nogen. Jeg minder her om to Ting. Jeg minder om, hvor let det gik under Forhandlingerne i 1894 — for øvrigt var jeg, som de Herrer vide, i Aaret 1894 ikke til Stede her paa Rigsdagen — med at gennemføre den lille Tiendelov, som den Gang blev gennemført. Det viste sig senere, at den var utilstrækkelig, men man kunde den Gang godt være kommen til en Tiendeafsløsningslov, der vilde have været tilstrækkelig, saa at vi ikke havde haft Behov at komme tilbage til dette Spørgsmaal igen. Havde man villet det den Gang, vilde vi nu have været langt længere fremme i dette Spørgsmaal end ved Vedtagelsen af en Lov i Øjeblikket, hvad jeg haaber, vi gøre. Man kunde den Gang ganske sikkert være kommen endnu videre, til en Tvangsafsløsning, lige saa sikkert, som jeg haaber, at vi nu kunne komme til det og gennemføre den Tvangsafsløsning, der i Aar foreligger. Man vilde saa have følt sig mindre oplagt til at anklage Loven, end man nu fra flere Sider er. Jeg minder ligeledes om, hvorledes man, da man lavede, jeg tør vel nok sige det, et ekstraordinært Delegeretmøde i Forsommeren 1896 fra den konservative Partiledelses Side, anstrengte sig for at begrænse det Krav, der var oppe om at komme til en Formue- og Indkomstskat, til et saa spagt Krav som paa nogen Maade muligt. Jeg kunde have Lyst til at foretage en indgaende Sammenstilling mellem det, man den Gang mente at kunne fremsætte, og det, man nu føler sig nødtvungen til at maatte gaa ind paa. Jeg mener derfor, at skulle vi stadig høre Anklager og Beklagelser af den ene og den anden Styrke over de Forslag, som vi her søge at gennemføre, er det rigtigt at be-